

MALETA DE CONTES QUE ENS FAN SENTIR BÉ
GUIA PER A LA DINAMITZACIÓ

CENTRE DE RECURSOS

Proposta d'algunes activitats a fer:

Funcionament de la maleta.

Aquesta maleta té cinc contes que ens ajudaran a treballar els sentiments i les emocions a l'aula. Aquests sentiments van estretament lligats a situacions que ens parlen de valors que són positius per a la convivència i la companyonia.

Us recomanem que iniciu l'activitat tenint present la seqüència següent :

Narració_ Reflexió_ Activitats

Objectius:

- Treball de les emocions, sentiments i valors a través de la narració i les imatges dels contes il·lustrats
- Identificar sentiments i emocions que ens fan sentir bé
- Fomentar el treball col·laboratiu i la confiança entre la mainada del grup
- Aprendre a escoltar
- Aprendre a respectar les opinions dels altres
- Incentivar l'interès per la lectura

Explicació del conte per edats:

Durant els primers tres anys de vida no és tan important la història com la musicalitat de les paraules i els gestos. Els jocs de veus, les imatges, els titelles, les rimes i les cançons que hi podem afegir... Tot això ens pot ajudar a captar l'atenció.

A partir dels quatre anys, les històries amb poques accions (o accions molt repetides) i amb pocs personatges ens ajuden a fer entendre la narració. És l'edat dels contes populars, les faules o les llegendes. Contes amb accions que es repeteixen (com els que us hem presentat de la Roser Bonilla, la Susanna Isern o els germans García Schnetzer) els ajudaran a memoritzar-lo i seguir-lo amb facilitat.

A l'hora d'explicar el conte, hem d'haver-lo llegit moltes vegades abans, així, al saber-lo gairebé de memòria, el podem acompanyar millor amb les mans, la mirada, el cos, el cap... Mantenint el ritme (fent pauses i silencis, o accelerant o relaxant la narració segons el que està passant als personatges), donarem intensitat i importància als petits detalls que ens han agradat, o que volem remarcar per a poder recuperar després en les activitats, etc.

Llegir un conte és diferent a explicar-lo. I nosaltres com a dinamitzadores, expliquem el conte a un públic a qui hem de guanyar-nos durant la poca estona que aquest serà narrat.

PART 1:

Activitats generals per al treball amb contes:

- **El gran Mural:** Fem un mural gegant entre totes i tots que simbolitzi el sentiments, valors o emocions que s'han treballat (pintura i pinzells grans un gran paper d'estrassa que ocupi part del passadís o de la paret de l'aula)
- **Fotos emotives:** amb fotografies o imatges de persones que expressen diferents emocions podem fer diferents activitats de presa de consciència de les emocions i identificació de les mateixes en els altres. Per fer-ho caldrà seleccionar fotos de gent que expressin les emocions que hem localitzat al conte: tristesa, vergonya, ràbia, por, orgull...

Després per parelles intercanviar-se fotografies i que pensin o inventin situacions que han pogut provocar situacions en les que les persones poden sentir-se així.

Recordar una situació personal en la que s'han sentit com a la fotografia.

Buscar emocions oposades a partir de les fotos, estudiar-les i investigar postures corporals o facials que les identifiquen. Fer esquemes gràfics de cada emoció (o símbols) a partir de les fotografies analitzades.

Pluja d'emocions i sentiments: amb la fórmula del brainstorming/pluja d'idees, fer una pluja de sentiments i emocions. Un cop feta, classificar-los segons com ens fan sentir (ens fan sentir bé, ens fan sentir malament). Tornar a repetir la pluja d'idees a partir de situacions conegudes en què s'han viscut cadascuna de les emocions de manera que totes tinguin una situació relacionada.

- **Llistes emotives:** Dir l'abecedari, recitar la taula del 263, o llegir la llista de classe tot representant diferents sentiments. El contingut no és important (per això triem llistats sense emoció) però la persona que recita caldrà que ho faci seguint les ordres de la dinamitzadora i recitar-ho expressant amb gestos, moviments i to de veu diferents emocions que han sortit al conte.

- **La meva emoció:** cada criatura tria una o dues emocions que creu que l'acompanyen i en busca una imatge o un text. Aquest text o imatge l'enganxa en un foli i la decora d'acord amb el que representa. Recollim els folis i muntem un llibre de les emocions, de les nostres emocions.

- **Dicciosentiments:** busquem diferents sentiments i relacionem-los entre ells de manera que tinguem una cadena de sentiments afins o contraris. Aquestes cadenes ens ajudaran a entendre els diferents sentiments i a poder definir-los.

- **El mirall màgic:** Colloquem un mirall davant la classe i els demanem que passin davant del mirall i es tirin un "piropo", una floreta (si el grup no és nombrós es pot demanar que no es repeteixin). Quines són els coses positives que veiem de nosaltres mateixos? Podem tornar a passar pel mirall i intentar llançar floretes al company que passarà darrera nostre. És fàcil dir coses bones i positives dels altres? Hi estem acostumades?

- **Som genials:** cada setmana escollirem un alumne (el delegat o delegada de la setmana, per exemple) i decidirem quina cosa fa bé (llegir, explicar acudits, córrer, fer una pirueta, ballar la baldufa, pentinar-se...) i durant tota la setmana li lloarem la qualitat, serà valorada com una persona irrepetible i especial amb una qualitat que agrada al grup.
- **La recepta:** a partir dels sentiments identificats als contes omplim un formulari de recepta (seguint el mateix esquema que una recepta mèdica: indicacions, temps d'acció, contraindicacions i precaucions, dosis, presentació, saber-ne més.) Pengem un dibuix o una fotografia del sentiment amb la seva fitxa a les parets de l'aula.
- **Estic bé!:** Fem una llista de paraules, sobrenoms i altres expressions que s'utilitzen a classe per parlar entre ells i elles i classificar-los entre els que els fan sentir bé i els que els fan sentir malament. Tenir-los presents tot intentant potenciar els positius i eliminar aquells que els fan sentir malament.
- **Stop:** Mentre es fa la lectura del conte il·lustrat, aturem el conte just abans que el conflicte es resolgui. Animem als nois i noies a inventar el final trobant una solució al problema. Posar-los en comú. Un cop fet, continuar la lectura del conte fins al final i comparar els diferents resultats en una mateixa problemàtica.
- **Emocions:** busquem gomets d'una mida prou gran per a dibuixar-hi expressions (cares) aquestes han de ser fàcils d'entendre i consensuades amb el grup. Al llegir històries i contes, obrir assemblees per parlar dels temes que ocupen al grup, resoldre conflictes, etc., enganxar-les als nens i nenes segons les emocions i sentiments que expressen. Un cop resolt el tema tractat o el treball fet. Analitzar les diferents emocions que han anat sorgint i que s'han anat transformant (tenim l'història a partir dels gomets enganxats).

PART 2:

Relació de contes:

En aquesta maleta hi ha contes per treballar sentiments i emocions com la por, la injustícia, el perdó, el disgust, la decepció, la gelosia, l'amistat, la cooperació, la seguretat, la curiositat,... A través d'aquests 5 contes curiosament il·lustrats que us permetran obrir el debat i les portes al treball en valors i emocions amb la mainada.

1. **LA GRAN FÀBRICA DE LES PARAULES_** Hi ha un país on la gent gairebé no parla. En aquest país s'han de comprar i empassar les paraules per poder pronunciar-les. L'Oriol necessita paraules per poder obrir el seu cor a la seva amiga. Una bonica i tendra història d'amor, la d'un nen romàntic i somiador, en Dídac, que viu en un país on la gent quasi no parla. En el país d'en Dídac les paraules s'han de comprar per poder-les pronunciar i algunes, les més importants, són molt i molt cares i només estan a l'abast dels més rics. Us ho podeu imaginar? Què passaria si volguéssim expressar sentiments molt intensos però no poguéssim disposar de les paraules que desitgem utilitzar? En Dídac té aquest problema. Necessita aconseguir paraules per obrir el seu cor a l'Ariadna, la seva estimada. Li agradaria poder-li dir: "T'estimo", però no té prou diners a la seva guardiola per comprar aquest mot.
2. **ROSA CAMEL_** En el ramat, totes les elefantes són de color rosa, excepte la Guillermina. Aviat descobrirà que les del seu sexe tenen prohibit fer coses reservades només pels mascles. Ella, trista, s'esforça a fer feliços als seus pares, però tot i així, no aconsegueix ser de color rosa com les altres, perquè, tampoc li agrada fer el que fan les altres... Aviat, a casa li deixaran fer el que li agrada, vestir com li agrada, ...I així, al cap d'uns dies, la resta d'elefantes també descobriran la igualtat i la llibertat que tan anhelava la Guillermina.
3. **EL MOMENT PERFECTE_** L'Esquirol no té ni un minut a perdre. Ha rebut una carta molt important i ha d'arribar a la seva destinació al més aviat possible. Però no serà tan fàcil. Pel camí es trobarà amb molts amics del bosc que necessiten la seva ajuda. Però és que té tanta pressa... Què s'ha de fer en aquests casos?
4. **EL CASTELL DE SORRA_** Una història de dos grans arquitectes que un matí surten a la platja per construir un castell de sorra... Però, quin serà el millor, més alt, més bonic i rebonic dels castells? Una història sobre l'enveja, les pors, les baralles, ... I les paus, la cooperació, la superació i l'amistat.
5. **DE QUIN COLOR ÉS UN PETÓ?_** A la Minimoni li encanta pintar mil coses de colors: marietes vermelles, cels blaus, plàtans grocs... però mai no ha pintat un petó. De quin color deu ser? Vermell com una deliciosa salsa de tomata? No, perquè també és el color de quan estàs empipat... Deu ser verd com els cocodrils, ... O tampoc?

PART 3:

Propostes concretes dels contes que t'has endut:

La gran fàbrica de les paraules, d'Agnès de Lestrade i Valeria Docampo

Un cop explicat el conte, ens posem a la pell de l'Òscar obrint un diàleg amb preguntes com: Què passaria si per parlar haguéssim de comprar les paraules? Quines son les paraules que més necessitem comprar? Qui ens les vendria? Com seria un món sense parlar? Imaginem com ens comunicariem...

Un cop tota la mainada s'ha pogut expressar, demanem que cadascú ens digui les paraules que compraria per poder fer servir a casa amb la família (o a l'escola amb amics i amigues). Intentem escriure-les en un paper i les enganxem dins d'un cor gegant, perquè aquestes son les paraules que segurament, estimem més. Al cap d'uns dies de tenir el cor penjat, obrim una segona activitat artística: Decorar pots de vidre per posar-hi les paraules que cadascú ha escrit i penjat al cor. Un cop tothom té el seu potet decorat i amb les paraules dins, el regalem a algú de casa o de l'escola.

Rosa Caramel, d'Adela Turin i Nella Bosnia

Portem retalls de roba, complements i altres materials de diferents colors. A partir d'aquí, treballem els colors i la importància de no lligar-los a un sexe concret. Podem dur també publicitat de joguines i veure'n els colors de les pàgines destinades a "nenes" i a "nens".

Segurament, els rols estaran molt marcats a classe, i per tant, brillantines, nines i princeses estaran molt sol·licitades per elles, i cotxes, dinosaures i robots per ells. Podem buscar altres joguines menys estereotipades per obrir l'activitat i el diàleg, com son les pilotes, les botigues, les cuinetes i les tendes o casetes de jardí, etc. Què passaria si els prohibissin de jugar-hi segons tenen nom de nena o de nen? Seria just? Son persones diferents si volen o els agrada jugar o vestir-se?...

Us proposem també d'organitzar la setmana "rosa caramel": Una setmana on decidim intercanviar els rols marcats i jugar totes i tots durant aquests dies als jocs que potser no estem acostumats i acostumades a escollir lliurement: dilluns juguem a les cures amb nines i ninots, vestits i altres complements que durem a l'aula. Dimarts podem disfressar-nos de princeses, prínceps, ballarines, superherois i heroïnes. Dimecres juguem a pilota. Dijous fem de cuineres, cuiners, cambreres i cambrers i muntem un restaurant... Es tracta de donar la oportunitat a tota la mainada de provar jocs i joguines que potser no gosarien provar a causa, ja, dels estereotips interioritzats. I al final del joc, comprovar que ens hem divertit igual, i que no hi ha d'haver cap problema per "sortir del jardinet tancat" com ha fet l'elefanta Guillermina.

Què vol dir escollir allò que t'agrada i sentir-se respectat o respectada? Potser va lligat amb la paraula llibertat/ "ser lliure"? Tot i semblar un mot complicat, el conte ens serveix perfectament per entendre el concepte, i treballar -és clar- la coeducació i la igualtat.

El moment perfecte, de Susanna Isern i marco Somà

Una faula amb més d'un missatge o moralina. Aquí, però us proposem treballar la de "les presses". La d'anar sempre a contrarellotge per arribar a temps a l'escola, a casa...

Les presses, sovint, ens fan oblidar moments bonics, i moments perfectes.

Quin és el nostre moment perfecte? Amb aquesta pregunta podem obrir un petit diàleg abans o després de la lectura del conte, i la mainada pot respondre amb molts moments que caldrà conservar, o bé amb un dibuix, o bé amb un podcast. Quins sentiments van lligats a aquests moments perfectes? Identifiquem com ens sentim? Tenim algun altre treball realitzat amb el grup que hi puguem relacionar? Si és així, és un bon moment per recuperar l'activitat i fer-hi referència.

Podem anar més lluny i obrir un nou diàleg: Què fa perillar els nostres moments perfectes? Qui és l'enemic del moment perfecte? què pot passar que eviti o compliqui el moment perfecte? Aquí pot sortir des de l'atenció que rep un germanet o germaneta petita, fins a les presses de mares i pares, o el cansament... És un moment de compartir allò que més valora la mainada i de reconèixer què ho fa possible i què ho posa en perill. Com a activitat lúdico artística, us animem a fer "un jardí de moments perfectes". La proposta és la de o bé pintar-los i situar-los en fil·lera com es fa en un jardí o un hort. O si hi ha la possibilitat, fer-ho amb plantes de debò a les que cada infant hi enganxarà el seu moment perfecte.

Segons l'edat i el grup, hi podem afegir les "males herbes": dibuixades o construïdes amb cartró, cartolina o fang: que simbolitzaran els "perills i les amenaces": el temps, el cansament... I que situarem també a l'hort, però que arrencarem, i posarem dins un cubell al acabar la sessió.

Al final de l'activitat, penjarem o exposarem el treball del grup, que donarem a conèixer a les famílies a través d'una visita al centre, o a través de la gravació de l'activitat i la difusió a través de les xarxes socials de l'escola.

El castell de sorra, d'Alejandro i Sebastián García Schnetzer

Construir castells de sorra, fer boletes o mandonguilles de sorra, "jugar a sorretes", és una activitat molt estimada per la mainada. Els sorrals son espais que no només diverteixen sinó que ens ajuden a gaudir d'allò que és "efímer i fràgil". Conceptes que sovint es contradiuen amb el que es demana als infants "durable o etern i fortalesa".

Jugar i manipular sorra i aigua, afegir-hi petxines, plomes, pedres, pals i fer construccions increïbles pot ser una activitat a fer amb tot el grup. Embrutir-se i deixar una activitat oberta on la mainada construeixi el seu propi castell de sorra, cooperativament esdevindrà tot un repte.

Podem dur a l'aula tot de materials "màgics" que complementin la construcció: vidres de colors, botons grans, motlles originals, taps de suro... Tot el que se'ns oïri per fer una gran construcció efímera, que posarà en valor allò que hem vist al conte: el treball en grup per aconseguir reptes més grans.

De quin color és un petó? de Rocio Bonilla

Bé, hi ha petons de molts tipus i aquesta pot ser la primera obertura de la lectura: quins tipus de petons coneixen? Quins petons els agrada que els facin? Quins no? Quan fem els petons i quan ens fan petons? ... De quin color pintariem els diferents tipus de petons? Perquè?

El mirall dels petons: us proposem fer-nos a nosaltres mateixes un petó ben gran, ben llarg i ben bonic. De quin color? Doncs de tots els que més ens agradin i per això, buscarem maquillatge de colors i ens pintarem els llavis de mil i un colors o del color que més ens agrada. D'un a un, ens posarem davant del mirall i ens direm em faig un petó perquè m'estimo molt, i farem un petó al mirall... Al final, tindrem un mirall ple de petons de colors, els nostres petons, els que ens hem fet nosaltres.

Fem una fotografia de classe on ens veiem totes i totes reflectides al mirall dels petons? Pot ser una molt bona fotografia per tenir impresa o projectada durant uns dies a l'aula.

El grup vol anar més enllà? Doncs podem repintar-nos de nou els llavis, i amb una música ben alegre anar ballant per la classe i quan aquesta pari, fer un petó a qui tinguem a prop, a la galta, al front, a les mans... Al final de la cançó totes i tots estarem ben pintats i replens de petons de colors.

CENTRE DE RECURSOS PER LA PAU I LA SOLIDARITAT

Enriquim les nostres propostes amb les vostres idees, no dubteu a fer-nos-les arribar i les compartirem a les nostres guies: educacio@solidaries.org

Gràcies.